

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

บริเวณอำเภอเมืองสมุทรปราการตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดินเป็นอย่างมาก แต่เดิมบริเวณนี้เป็นเขตทำการประมง เขตเกษตรกรรมและเขตที่อยู่อาศัยชานเมืองกรุงเทพมหานคร ต่อมาเมื่อโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งในพื้นที่และเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้การใช้ที่ดินเปลี่ยนแปลงไป ไม่เป็นระเบียบขาดการควบคุมทางด้านที่ตั้งและการกำจัดของเสีย เกิดการกระจายตัวไปในพื้นที่เกษตรกรรมและการปะปนกับบริเวณที่อยู่อาศัยเดิม อีกทั้งมีการก่อสร้างที่อยู่อาศัยและหมู่บ้านจัดสรรเพิ่มขึ้นมาก และมีแนวโน้มที่จะทวีมากขึ้นในอนาคตทำให้เกิดปัญหาแหล่งเสื่อมโทรมและชุมชนแออัด ปัญหาคารจากร้าง สิ่งแวดล้อมและมลภาวะเป็นพิษ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินนี้เกิดการขยายตัวของเมืองเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงควรศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย รวมทั้งสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการในการพัฒนาอำเภอเมืองสมุทรปราการต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาของย่านอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย ปัญหาและแนวโน้มในอนาคตของบริเวณอำเภอเมืองสมุทรปราการ

1.2.2 เพื่อกำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาการใช้ที่ดินอุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัยในอำเภอเมืองสมุทรปราการ

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษาในอำเภอเมืองสมุทรปราการเนื้อที่ประมาณ 176.07 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 11 ตำบล คือ ตำบลปากน้ำ ตำบลบางเมือง ตำบลแพรกษา ตำบลบางปู ตำบลท้ายบ้าน ตำบลสำโรงเหนือ ตำบลบางปูใหม่ ตำบลบางโพรง ตำบลบางด้วน ตำบลเมืองใหม่ และตำบลเทพารักษ์

1.3.2 ขอบเขตของเนื้อหา ศึกษาสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงที่ผ่านมา วิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย ปัญหาที่เกี่ยวข้อง เสนอแนะแนวทางในการวางแผนการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัยของอำเภอเมืองสมุทรปราการ

1.4 วิธีการดำเนินการศึกษา

1.4.1 ศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดพื้นฐานของการใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน เพื่อสร้างความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา

1.4.2 ศึกษาข้อมูลขั้นปฐมภูมิจากการบันทึก สํารวจและสอบถามข้อเท็จจริงโดยการสำรวจภาคสนามและจากภาพถ่ายทางอากาศ

1.4.3 รวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิจากเอกสารและหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา

1.4.4 วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง โดยประเมินการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากตัวแปรต่าง ๆ ตามหลักวิชาการสถิติพื้นฐานและผังเมือง

1.4.5 เสนอผลของการศึกษาในรูปแบบของการบรรยาย ตาราง แผนภูมิและแผนที่

1.5 แหล่งที่มาของข้อมูล

1.5.1 ข้อมูลทุติยภูมิ สถิติ เอกสาร จากหน่วยงานราชการและสถาบันต่าง ๆ เช่น

- สำนักผังเมือง สำนักนโยบายและแผน กรมที่ดิน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

- กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงอุตสาหกรรม

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

- กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- กรุงเทพมหานคร

- เทศบาลเมืองสมุทรปราการ ที่ว่าการอำเภอเมือง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ

- หน่วยงานราชการต่าง ๆ ในจังหวัดสมุทรปราการ
- หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดสถาบันดุษฎีบัณฑิตกร ศาสนา สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และอื่น ๆ

1.5.2 ข้อมูลด้านแผนที่และภาพถ่ายทางอากาศ

- กองสำรวจ สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
- กองทำแผนที่และรังวัด กรมที่ดิน
- ฝ่ายแผนที่ กองวิชาการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- กรมแผนที่ทหาร กระทรวงมหาดไทย

1.5.3 ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม และการสัมภาษณ์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบ สภาพการใช้ที่ดิน รูปแบบการกระจายตัวและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย ของอำเภอเมืองสมุทรปราการ

1.6.2 ทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวโน้ม ในการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย ของ อำเภอเมืองสมุทรปราการ

1.6.3 เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัยของ อำเภอเมืองสมุทรปราการ

1.7 แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.7.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการขยายตัวของเมือง Ray M. Northen

1.7.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของเมือง John R. Ottenmann

1.7.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการขยายตัวของเมือง

- Concentric Zone Theory ของ E.W. Burgess

- Sector Theory ของ Homer Hoyt

- The Multinuclear Theory ของ C.D. Harris และ E. Ullman

1.7.4 ทฤษฎีแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม Alfred weber, August Losch

1.7.5 ทฤษฎีของ John Feidmand

1.7.6 อื่น ๆ